

HNB

Trg hrvatskih velikana 3, HR-10000 Zagreb · T. +385 1 4564 555 · F. +385 1 4610 551

www.hnb.hr

30. prosinca 2024.

Priopćenje o nastavku primjene stope zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik u visini od 1,5%

Na temelju analize strukturnih ranjivosti i sistemskih rizika u domaćem gospodarstvu Hrvatska narodna banka zadržava stopu zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik na razini od 1,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Navedena stopa nastavlja se primjenjivati do idućeg ciklusa preispitivanja, koje će se provesti najkasnije do kraja 2026. godine¹.

Izloženost domaćega financijskog sustava sistemskim rizicima u 2024. godini ostala je umjereno povišena². Najvažniji izvori rizika za financijsku stabilnost proizlaze iz međunarodnog okružja, pri čemu je Republika Hrvatska kao malo i otvoreno gospodarstvo osjetljiva na poremećaje u globalnom gospodarstvu. Rastuće geopolitičke napetosti i procesi geoekonomske fragmentacije, uključujući intenziviranje procesa deglobalizacije, jačanje protekcionističkih tendencija i tenzija između velikih trgovinskih blokova (slike 1. i 2.) mogli bi biti izvor znatnih poremećaja u globalnom gospodarstvu i financijskom sustavu, s negativnim implikacijama i za domaće gospodarstvo i financijsku stabilnost.

Kao ključne strukturne slabosti domaćega gospodarstva i financijskog sustava i dalje se izdvajaju strukturne manjkavosti na tržištu rada. Tržište rada nastavlja karakterizirati niska stopa participacije radne snage i nepovoljni demografski trendovi, koji u uvjetima snažnoga gospodarskog rasta i potražnje za radom mogu ograničiti dugoročni potencijal rasta hrvatskoga gospodarstva. Dok se nezaposlenost znatno smanjila, stopa aktivnosti radno sposobnog stanovništva, iako je nešto porasla, još je među najnižima u odnosu na druge zemlje članice europodručja i EU-a (Slika 3.), što naglašava ograničenja za rast gospodarske aktivnosti povezana s nedostatkom radnika. Također, izloženost bankarskog sektora državi u odnosu na ukupnu imovinu bankarskog sektora i nadalje je relativno visoka te među najvišima u EU-u (Slika 4.). Takva međusobna povezanost bankarskog sektora i države pogoduje prelijevanju eventualnih poremećaja iz jednoga u drugi sustav te pritom pojačava njihove učinke i potiče tzv. "začarani krug" financijske nestabilnosti. No, znatno smanjenje javnog duga u odnosu na bruto domaći

¹ Hrvatska narodna banka obvezu održavanja zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik propisala je 2014. godine. Trenutačna stopa ovoga zaštitnog sloja u visini od 1,5% ukupne izloženosti rizicima za sve kreditne institucije u primjeni je od prosinca 2020., a propisana je [Odlukom](#) o primjeni zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik ("Narodne novine", br. 144/2020.) na temelju članka 129. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015., 102/2015., 15/2018., 70/2019., 47/2020., 146/2020., 151/2022. i 145/2024.). U skladu s tim Zakonom Hrvatska narodna banka visinu stope ovoga zaštitnog sloja preispituje najmanje jednom u dvije godine.

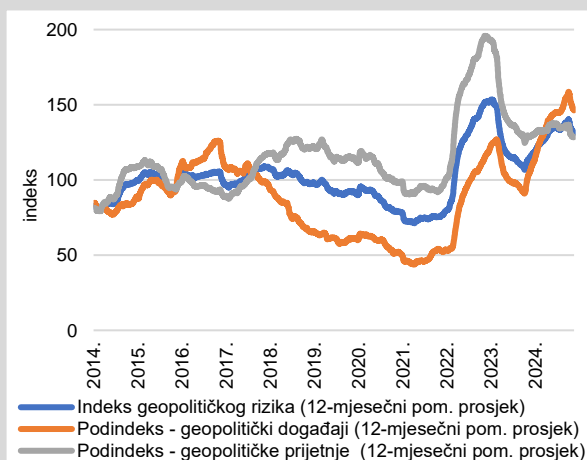
² Vidjeti publikacije HNB-a [Financijska stabilnost br. 25](#) i [Makroprudencijalna dijagnostika br. 24](#).

produkt i jače oslanjanje države na izravno financiranje od strane kućanstava ublažavaju rizike za financijsku stabilnost koji izvire iz visoke izloženosti banaka državi.

Iako su gospodarska kretanja u Republici Hrvatskoj trenutačno povoljna, a bankovni sustav odlikuju visoka kapitaliziranost, profitabilnost i likvidnost, eventualni gospodarski poremećaji mogli bi negativno utjecati i na stabilnost financijskog sustava. Naglašena bankocentričnost domaćega financijskog sustava, u kojem banke čine otprilike dvije trećine imovine financijskog sustava, jača važnost očuvanja visoke kapitaliziranosti, a time i otpornosti bankarskog sektora, kako bi u slučaju materijalizacije sistemskih rizika i dalje bio sposoban podnijeti eventualne gubitke i nastaviti financirati gospodarstvo.

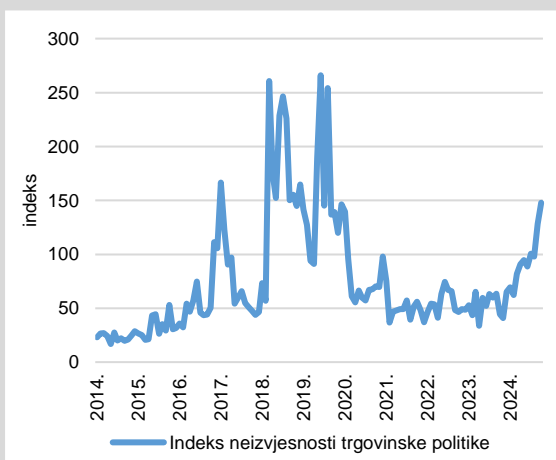
Sve navedeno podupire nastavak primjene zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik u visini od 1,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku za sve kreditne institucije, kako je definirano člankom 3. Odluke o primjeni zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik ("Narodne novine", br. 144/2020.). Hrvatska narodna banka nastavit će redovito pratiti kretanje sistemskih rizika strukturne prirode i preispitat će visinu zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik po potrebi, a najmanje jednom u dvije godine.

Slika 1. Indeks geopolitičkih rizika znatno se povećao

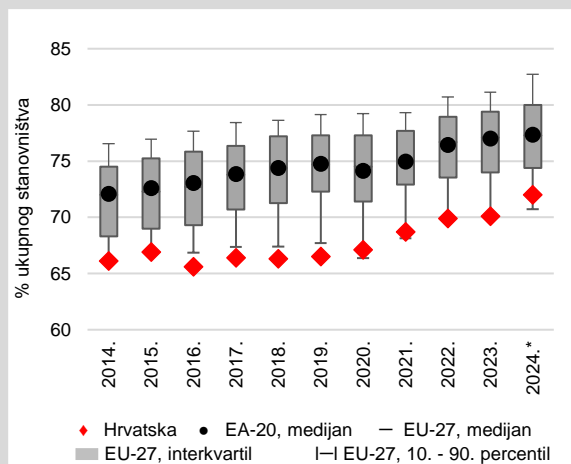
Napomena: Indeks geopolitičkog rizika odražava rezultate automatiziranog pretraživanja teksta elektroničkog arhiva deset tiskovina. Pomični prosjek.
Izvor: <https://www.matteoiacoviello.com/gpr.htm>

Slika 2. Neizvjesnost glede budućega kretanja trgovinskih politika nastavlja rasti

Napomena: Indeks neizvjesnosti trgovinske politike (indeks TPU, engl. *Trade Policy Uncertainty Index*) odražava rezultate automatiziranog pretraživanja teksta elektroničkog arhiva sedam vodećih tiskovina.
Izvor: <https://www.matteoiacoviello.com/tpu.htm>

Slika 3. Stopa aktivnosti stanovništva među najnižima je u EU-u

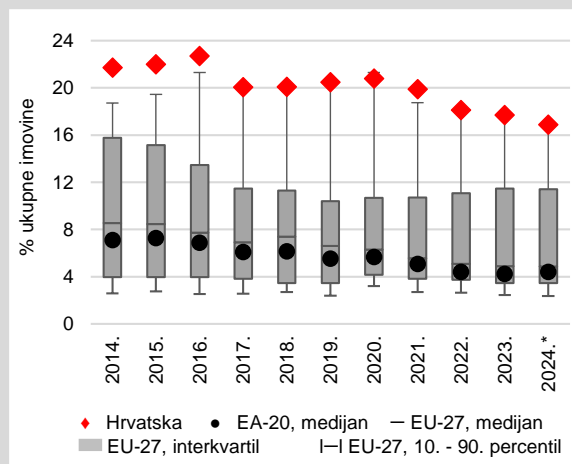

* Drugo tromjesečje

Napomena: Stopa aktivnosti postotak je ekonomski aktivnog stanovništva u dobi od 15 do 64 godine u ukupnom stanovništvu iste dobne skupine. Aktivno stanovništvo definirano je kao zbroj zaposlenih i nezaposlenih osoba.

Izvor: Eurostat

Slika 4. Izloženost bankarskog sektora prema državi i dalje je među najvišima u EU-u

* Drugo tromjesečje

Izvor: Eurostat